

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

1.1. Republička radiodifuzna agencija objavila je 21. novembra u dnevnom listu „Politika“ javni poziv za prikupljanje ponuda za izradu namenskog softvera za nadzor usklađenosti programa radio i televizijskih emitera sa zakonskim odredbama tokom izborne kampanje, kao i monitoring zastupljenosti političkih stranaka u programima emitera van izborne kampanje. Uslovi za podnošenje prijave su registracija za delatnost izrade softvera i posedovanje ISO 9001 sertifikata. Projektna dokumentacija koja je osnov za izradu softvera u ovom trenutku nije objavljena, i RRA će je zainteresovanima uručiti tek nakon podnošenja prijave.

RRA je u skladu sa odredbama Zakona o radiodifuziji ovlašćena da vrši nadzor nad radom emitera. Ona to može da radi samostalno ili angažovanjem trećih lica. Prikupljanje ponuda za izradu namenskog softvera za nadzor ukazuje na nameru RRA da jača kapacitete za samostalno vršenje nadzora, i to posebno u odnosu na političku propagandu tokom predizborne kampanje i izveštavanje vezano za izbore. Podsećamo da je obezbeđivanje jednake zastupljenosti bez diskriminacije registrovanim političkim strankama, koalicijama i kandidatima u toku predizborne kampanje, jedan od opštih programskih standarda predviđenih Zakonom o radiodifuziji. Takođe u skladu sa odredbama Zakona o radiodifuziji, fizička i pravna lica imaju pravo da RRA podnose predstavke u vezi sa sadržajem programa emitera, ako smatraju da se tim programima vređaju ili ugrožavaju njihovi lični interesi ili opšti interes. Dosadašnja praksa je pokazala da se najveći broj predstavki podnosi upravo tokom predizborne kampanje, kada se učesnici u izbornom procesu, nekad manje, a nekad više opravdano, žale na neravnopravan tretman na pojedinim medijima. Nabavka adekvatnog softvera mogla bi da olakša RRA postupanje po velikom broju predstavki koje se mogu očekivati nakon raspisivanja izbora koji se očekuju naredne godine.

1.2. RRA objavila je na svom sajtu pismo koje je uputila Vladi kao odgovor na izveštaj Saveta za borbu protiv korupcije o pritiscima i kontroli medija u Srbiji. RRA smatra da je u izveštaju iznet čitav niz neistinitih stavova i insinucija na račun RRA i Saveta, a posebno i detaljno odgovara na navode koji se tiču političkih uticaja na rad Saveta RRA,

netransparentne vlasničke strukture medija, medijske koncentracije i zaštite dece i maloletnika. RRA posebno ukazuje da ni protiv jedne njihove odluke kojom su dali saglasnost za promenu vlasničke strukture bilo kog medija, nikada nijedno zainteresovano lice nije tražilo sudsku zaštitu, te tu činjenicu podvlači i kao posredan dokaz ispravnosti svojih odluka. U odnosu na zaštitu dece i maloletnika, RRA se posebno poziva na svoje Opšte obavezujuće uputstvo o ponašanju emitera – Kodeks ponašanja emitera iz 2007. godine, čiji se jedan deo izričito odnosi na zaštitu dece i omladine, kao i na dva obavezujuća uputstva iz 2011. godine, i to obavezujuće uputstvo o ponašanju emitera u vezi sa „rijaliti programima“ i obavezujuće uputstvo o ponašanju emitera u vezi sa emitovanjem programskih sadržaja koji mogu da naškode fizičkom, mentalnom i moralnom razvoju maloletnika. U pismu se navode i tri izrečene mere opomene, televizijama Pink i Happy, zbog emitovanja sadržaja koji mogu da naškode fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju dece i omladine, odnosno televiziji Studio B zbog toga što je u dva slučajeva maloletnike učinila prepoznatljivim u informacijama koje su podesne da povrede njegovo pravo ili interes.

Jedna od ključnih zamerki koja se mogla čuti nakon objavljivanja izveštaja Saveta za borbu protiv korupcije o pritiscima i kontroli medija u Srbiji, bila je da je on praktično zataškan i da je umesto da inicira debatu o javnosti, od najvećeg broja medija bio ignorisan. Neki su ovu činjenicu koristili i kao dodatni argument koji je trebalo da potvrdi da je sve što je u izveštaju objavljeno tačno, odnosno da su oni koji kontrolišu medije toliko jaki, da su u stanju da izveštaj jednog važnog Vladinog tela učine potpuno nevidljivim. Objavljivanje pisma Vladi Republike Srbije kojim je RRA reagovala povodom izveštaja, takođe nije dobilo odgovarajuću pažnju u medijima, ali činjenica da ga sam RRA jeste objavio na svom Internet sajtu je dobra i pohvalna, te će na kraju omogućiti, ako ne najširoj, ono bar stručnoj javnosti da vaga argumente i podatke koje iznose i Savet za borbu protiv korupcije, ali i Savet RRA, i da na osnovu ocene takvih argumenata donose sopstvene zaključke. Možda ne u onoj meri u kojoj se to nakon objavljivanja izveštaja Saveta za borbu protiv korupcije očekivalo, neka vrsta debate jeste otvorena i to svakako jeste pohvalno. Druga stvar koja je pohvalna jeste da, iako Savet RRA odbacuje navode izveštaja koje se na njega odnose, on pismo Vladi zaključuje konstatacijom da će primedbe iz izveštaja ispitati i, ukoliko utvrdi postojanje nepravilnosti, preduzeti odgovarajuće mere.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

2.1. Radio-televizija Srbije (RTS) i Republička agencija za elektronske komunikacije (Ratel) predložili su 8. novembra Vladi da donese zaključak kojim bi se RTS-u otpisao dug nastao usled neplaćanja korišćenja radio frekvencija. Medijska i novinarska udruženja i

asocijacije zatražili su od Vlade Srbije da takav predlog odbije. U zajedničkom saopštenju Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), Udruženje novinara Srbije (UNS), Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS), Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) i Lokal pres navode da je javni servis Zakonom o radiodifuziji već oslobođen plaćanja naknade koju komercijalne radio i TV stanice plaćaju za pravo na emitovanje, te da bi njegovo oslobađanje i naknada za frekvencije dodatno diskriminiralo komercijalne stanice i kompromitovalo konkurenciju na medijskom tržištu. Medijska i novinarska udruženja i asocijacije smatraju i da bi otpisom dugova bila pogažena opredeljenja iz tek usvojene Medijske strategije, kojom se Vlada obavezala da će podsticati razvoj medijskog tržišta i stvarati nediskriminatorne uslove za zdravu konkurenciju u medijskoj industriji, kao i da će finansiranje javnih servisa urediti u skladu s propisima koji se odnose na kontrolu državne pomoći. Do zaključenja ovog izveštaja nije saopšteno da li je Vlada odlučivala po predlogu RTS-a i Ratela.

2.2. Dana 11. novembra 2011. godine završene su javne konsultacije o nacrtu Plana o izmenama i dopunama Plana raspodele frekvencija/lokacija za terestričke analogne FM i TV radiodifuzne stanice za teritoriju Republike Srbije. Izmene Plana raspodele odnose se na analogne radijske frekvencije i, što je posebno značajno, Plan raspodele se dopunjuje utoliko što se novim Aneksom 4 Plana, predviđaju prve konkretne frekvencije/lokacije za digitalno televizijsko emitovanje. Konkretno, radi se o frekvencijama za 13 predajnika i još dva repeditora u Beogradu, sa kojih bi trebalo da otpočne probno emitovanje digitalnog televizijskog programa. Konkretno predajničke lokacije su Avala, Crveni Čot, Kruševac-Goč, Loznica-Gučevo, Niš-Gorica, Novi Pazar-Šutenovačko Brdo, Ovčar, Priboj-Bić, Raška-Gradac, Subotica-Crveno Selo, Užice-Zabučje, Valjevo-Pećina, Vršac-Vršački breg. Repetitorske lokacije u Beogradu su Košutnjak i Stojčino brdo.

DRŽAVNI ORGANI

3. MINISTARSTVO KULTURE, INFORMISANJA I INFORMACIONOG DRUŠTVA

Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva raspisalo je 1. novembra pet konkursa za sufinansiranje projekata u oblasti javnog informisanja. Konkursi se odnose na

- sufinansiranje projekata/programa u oblasti informisanja na maternjem jeziku pripadnika srpskog naroda koji žive u zemljama regiona, i to u Mađarskoj, Hrvatskoj, Rumuniji, Makedoniji, Albaniji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Sloveniji;

- sufinansiranje programskih sadržaja javnih glasila koji su namenjeni informisanju osoba sa invaliditetom;
- sufinansiranje proizvodnje programskih sadržaja elektronskih javnih glasila na Kosovu i Metohiji, značajnih za ostvarivanje javnog interesa;
- sufinansiranje proizvodnje i/ili distribucije programskih sadržaja javnih glasila u Republici Srbiji značajnih za ostvarivanje javnog interesa;
- sufinansiranje proizvodnje i/ili distribucije programskih sadržaja javnih glasila u Republici Srbiji na jezicima nacionalnih manjina.

Zahtevi se prihvataju za sufinansiranje najviše do 80% vrednosti projekta, a maksimalni iznos sredstava po projektu je 1.000.000,00 dinara, osim za sufinansiranje programskih sadržaja javnih glasila koji su namenjeni informisanju osoba sa invaliditetom, gde je maksimalni iznos sredstava po projektu 600.000,00 dinara, i za sufinansiranje proizvodnje programskih sadržaja elektronskih javnih glasila na Kosovu i Metohiji, značajnih za ostvarivanje javnog interesa, gde je maksimalni iznos sredstava po projektu 800.000,00 dinara. Predviđeno je i posebno ograničenje za podnosiocе projekata koji su u istoj kalendarskoj godini za isti projekat po nekom drugom osnovu već dobili sredstva iz budžeta, republičkog, pokrajinskog ili lokalnog, koji zahtev za sufinansiranje mogu podneti najviše do 40% vrednosti projekta.

Opšti kriterijumi za ocenjivanje projekata su isti na svim konkursima, i tiču se značaja projekta za ostvarivanje prava na javno informisanje, doprinosa raznolikosti medijskih sadržaja i pluralizmu ideja i vrednosti, validne argumentacije projekta, adekvatne specifikacije budžeta usklađene i obrazložene sa stanovišta planiranih projektnih aktivnosti, kao i održivosti projekta. Posebni uslovi prilagođeni su konkretnim konkursima. Ukupan iznos sredstava koji je Ministarstvo opredelilo po svakom od ovih konkursa, niti ukupno za sve konkurse, nije objavljen. Podsetimo, u prethodne dve godine za iste namene ukupno je bilo opredeljeno 81,5, odnosno 96 miliona dinara. Nisu objavljeni ni sastavi komisija koje će evaluirati podnete prijave. Konkurs je bio otvoren do 1. decembra.

4. KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Tokom perioda na koji se ovaj izveštaj odnosi, na Internet prezentaciji Komisije za kontrolu državne pomoći objavljeno je rešenje Komisije kojim je dozvoljena državna pomoć koja se dodeljuje na osnovu Konkursa za podsticanje proizvodnje televizijskih programa iz oblasti kulture i umetnosti na srpskom jeziku i jezicima nacionalnih zajednica u Autonomnoj pokrajini Vojvodini. U konkretnom slučaju, a povodom pomoći u ukupnom iznosu od 7

miliona dinara, Komisija je našla da su ispunjeni uslovi predviđeni Uredbom o pravilima za dodelu državne pomoći za dodelu pomoći u oblasti kulture. Ono što je, međutim, posebno značajno, jeste činjenica da je Komisija postupak pokrenula i rešenje donela u postupku naknadne kontrole. Naknadna kontrola, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, jeste kontrola koju Komisija započinje na osnovu sopstvenih informacija, ili informacija dobijenih iz drugih izvora, koje ukazuju da se radi o državnoj pomoći koja je dodeljena, odnosno koja se koristi ili je korišćena suprotno odredbama zakona. U postupku naknadne kontrole Komisija, pod određenim uslovima, može naložiti davaocu državne pomoći da odmah obustavi dalju dodelu neiskorišćenog dela državne pomoći, odnosno da preduzme mere u cilju povraćaja dodeljenog iznosa državne pomoći, uvećanog za zakonsku zateznu kamatu. Zakon o kontroli državne pomoći predviđa da zahtev za pokretanje postupka naknadne kontrole Komisiji može podneti svako lice koje za to ima pravni interes. Činjenica da su postupci naknadne kontrole ne samo mogućnost predviđena zakonom, već i da ih Komisija u praksi vodi, prepoznati su i od strane medijskih i novinarskih udruženja i organizacija kao mehanizam kojim bi se obezbedila primena Medijske strategije u delovima koji se odnose na finansijsku pomoć države medijima i kontrolu državne pomoći, kako ona ne bi bila zloupotrebljena za narušavanje konkurencije na medijskom tržištu i trgovinu finansijskom podrškom države zarad političkih interesa aktuelne vlasti.